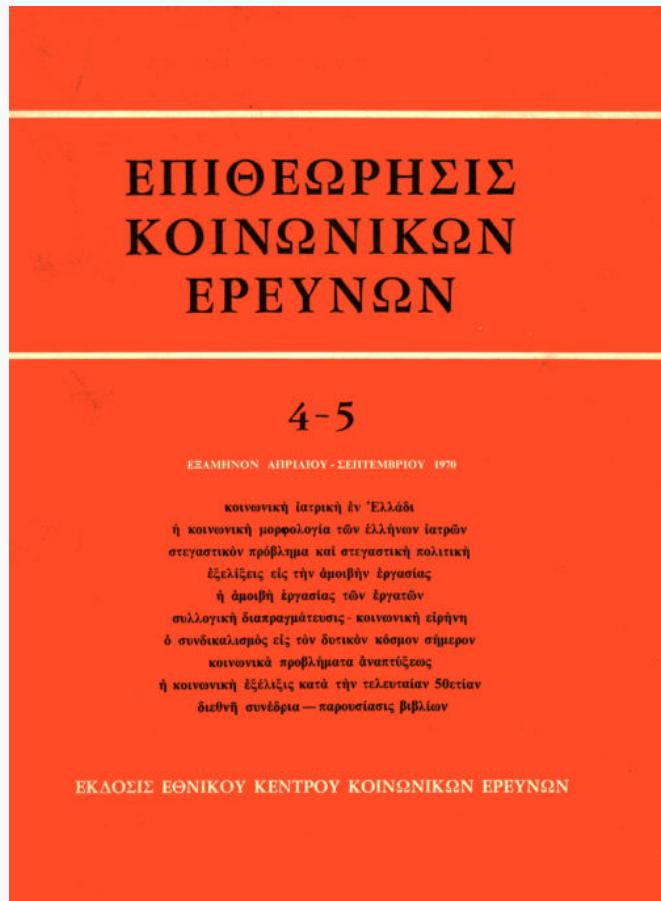

The Greek Review of Social Research

Vol 4 (1970)

4-5

Einführung in die methoden der empirisehen sociologie (Εισαγωγή εις τας μεθόδους της εμπειρικής κοινωνιολογίας), υπό Renate Mayntz

A.K. Παπαντωνίου

doi: [10.12681/grsr.514](https://doi.org/10.12681/grsr.514)

Copyright © 1970, A.K. Παπαντωνίου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Παπαντωνίου Α. (1970). Einführung in die methoden der empirisehen sociologie (Εισαγωγή εις τας μεθόδους της εμπειρικής κοινωνιολογίας), υπό Renate Mayntz. *The Greek Review of Social Research*, 4, 272-273.
<https://doi.org/10.12681/grsr.514>

παρουσίασις βιβλίων

Les dynamismes sociaux. Initiation à la Sociologie, écrit par P. Virton, S. J., tome 2, Paris, Les éditions ouvrières, 1965, 470 pages.

Τὸν τελευταῖον καιρὸν ἔχουν ἐκδοθῆ πολλαὶ «εἰσαγωγαὶ» εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν, πολλαὶ τῶν ὀπών των μάλιστα ἔχουν τελείως διάφορον περιεχόμενον ἀπό ὅτι θά ἀνέμενε τις. Τὸ παρὸν ἑγχειρίδιον θὰ ἡτοῦ συνατόν τὸν χορακητηρισθῆ μία δυναμική εἰσαγωγὴ εἰς τὴν κοινωνιολογίαν, ἰσχυρὸς ἐπερασμένη ἀπὸ φιλοσοφικά ίδεας τοῦ σχολαστικοῦ, ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ ὄποιου πραφανός προέρχεται ὁ συγγραφεὺς του, ὡς δύναται τις να σημεράνῃ καὶ ἐτὶ τῆς χρηστοποιουμένης ὀρολογίας (ὄντολογία, ἀναλογία, αἴτιοκρατία, τελεολογία, κτ.).

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ὄποιον καλύπτει σχεδὸν τὸ τέταρτον τῆς δῆλης ἐργασίας, ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται γενικά προβλήματα μεθοδολογικά καὶ σύγσεις τῆς Κοινωνιολογίας πρὸς τὰς λοιπὰς Κοινωνικὰς Γειτονίας, καθὼς καὶ μίαν σύγκρισιν τῶν κυριωτέρων κοινωνιολογικῶν θεωριῶν.

Τὸ δεύτερον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὸ θέμα τῆς «structure» (δομῆς, ψηφῆς) τῆς Κοινωνίας. Χαρακτηριστικὸν είναι ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸν ὁ διάθρωτος δὲν ἔρεται καθ' ἓντον ἀλλὰ τοποθετούμενος ἐντὸς τοῦ συνόλου πλέγματος τῆς κοινωνίας. Ο συγγραφεὺς νοεῖ ἐνταῦθα τὰ κοινωνικά γεγονότα, ὡς ἐν εὐναιόν τοῦ σύμπλεγμα ἀλληλεπιδράσεων καὶ ἀλληλεπιτήσεων.

Τὸ τρίτον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὸ περισζόνευν τοῦ κοινωνικοῦ γίγνεσθαι καὶ τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς ὡς καὶ τῶν λειτουργικῶν σχέσεων αὐτῶν.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέρους καὶ ἔξης γίνεται ἐμφανῆς καὶ πάλιν ἡ πνευματικὴ ιποτέλετσις τοῦ συγγραφέως ἐντὸς τοῦ κλίματος τῆς σχολαστικῆς σκέψεως καὶ τῆς ρομαιοκαθολικῆς πολεμικῆς ἐναντίον τῆς σχολῆς τοῦ Durkheim καὶ τοῦ καλυμμένου «κοινωνιολογισμοῦ», ἔξετάζεται συνοπτικῶς τὸ κοινωνικὸν φαινόμενον ὡς πολιτισμική ἐνότητος ἀξιῶν, καὶ ποτερήσεων καὶ ἀναλόντων τὰ ζητήματα τῆς ἐνσωματόσεως τοῦ ἀτόμου ἐντὸς τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ὡς καὶ τὰ τοῖς κοινωνικῆς συμβατικότητος.

Πάντως παρὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ «κοινωνιολογισμοῦ», ὁ συγγραφεὺς παραδέχεται διτὶ ὡς ἀνθρώπινη ἐλευθερία δὲν είναι ἀνεξάρτητος τοῦ κοινωνικοῦ κλίματος ἐντὸς τοῦ ὄποιον ἀτίμονον ἀναπτύσσεται καὶ κινεῖται, ἀλλὰ προσδιορίζεται ὑπὸ αὐτοῦ. Ο ἀνθρώπος ἐμπινεύεται ὡς δημιουργὸς ἀλλὰ καὶ δημιουργῆμα συγχρόνως τοῦ πολιτισμοῦ του, η δὲ προσωπικὴ του εθύηνη ὡς ἀνάλογος ἔξαρτομένη ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς συνειδητοποιίσεως τούτου.

A. K. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Einführung in die Methoden der empirischen Sociologie (Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς μεθόδους τῆς ἐμπειρικῆς Κοινωνιολογί-

ας), ὑπὸ Renate Mayntz, Holm und Peter Hübner, Köln und Opladen, Westdeutscher Verlag, 1969, 222 σελ.

Μέ τὸ ἔργον αὐτὸν ἡ γνωστὴ καθηγήτρια τῆς Κοινωνιολογίας Renate Mayntz καὶ οἱ συνεργάται τῆς ἔρχονται νά πληρόστουν σημαντικὸν κενόν, ἀπὸ χρόνον ἥδη λίαν αισθητόν, τῆς γερμανικῆς βιβλιογραφίας. Ἡ προσφορά τοῦ ἔργου είναι ιδιαίτερως σημαντική διά τοὺς σπουδαζοντας τὴν κοινωνιολογικὴν ἐπιστήμην, καθ' ὃνσαν ἀποτελεῖ τὴν συνοπτικήν, συγχρόνως ὅμως καὶ συστηματικήν καὶ σχετικῶς πλήρη εἰσαγωγικήν ἐργασίαν εἰς τὰς μεθόδους τὰς τεχνικὰς καὶ τὰ προβλήματα τῆς ἐπιπτίκης ἀναλυτικῆς Κοινωνιολογίας.

Τὸ πρότον κεφάλαιον ἀποτελεῖ εἰσαγωγὴν εἰς τὴν καθόλου προβλήματολογίαν, ἀναφέρεται εἰς τὰς μεθοδολογικὰς προϋπόθεσεις τῆς ἐπιπτίκης κοινωνικῆς ἐρεύνης καὶ πραγματεύεται τὸ περιεχόμενον, τὴν χρήσιν καὶ λειτουργίαν σημαντικῶν διά τὴν ἀναλυτικὴν κοινωνιολογίαν δρῶν. Οφείλεται εν εὐναινωμοσύνην εἰς τὸν συγγραφεὺς διά τὴν καταδεξείν τῆς ἀποφασιστικῆς σημασίας, τὴν δότον ἔχει διά τὴν ἐμπειρικὴν κοινωνικὴν ἐρεύναν ἡ διατύπωσις τῶν ὑποθέσεων. Δυναμεῖται νά είληφεν διτὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο κερτεῖται ἡ ἀχλαίειος πτέρνα τὸν περισσότερον κοινωνιολογικὸν ἀναλόγων. Κατὰ τὴν διαπραγμάτευσιν τοῦ προβλήματος τὸν σχέσεων θεωρίας καὶ ἐμπειρικῆς ἐρεύνης ὡς δότοι τῆς ἀναλυτικῆς κοινωνιολογίας, χωρὶς πάντως ὡς ἀποφεύγοντας τὴν προστάθειαν ἐ.ός δισλόγων μετά τὴς Κριτικὴς Κοινωνιολογίας, ἀν καὶ—κατὰ τὴν γνώμην μας—οὐγῇ πάντοτε λίαν ἐπιτυχη.

Τὸ κεφάλαιον τὸ δόπιον ἀκολουθεῖ ἀποτελεῖ τὸ ἀσθενέστερον ἵσος σημεῖον τῆς δῆλης ἐργασίας. Αναφέρεται εἰς τὰ δύο μετρήσεως καὶ συλλογής τὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνικῆς ἐρεύνης. Άλλη ἐντὶ τὰ προβλήματα μετρήσεως καὶ «καλοποίηστοι» (Ausmeinweise) τυχάνονται μαζὶ λεπτομερῶς καὶ μετὰ πλούσιον παραδειγμάτων εἰλήπτως διαπραγματεύεται σεως, τὸ ἀναφέρονταν εἰς τὴν διεμποτοληψίαν μέρος είναι διατυχῆς λίαν σύντομον καὶ μάλλον απαραι.

Σύντομον ἐπίσης είναι καὶ τὸ εἰς τὰς ὑγιήστες σημασίας καὶ σπουδαίωτος διά της κοινωνιολογικῆς ἐρεύνας τεχνικῶν της συνεντεύξεως καὶ παρατηρήσεως ἀναφέρονταν τημά, εἰς τὸ δόπιον ἐν τούτοις ἐπιτυγχάνεται πλήρης λίαν ἀνάλογες τῆς προβλήματος τῶν στοιχείων, εἰς τὰς ὕποτιμησης την κανόνα οἱ μη ἐπιπτίκοι περὶ τὰς ἐρεύνας κοινωνιολογίας. Εὐλήπτως, ὄπριβες, διεζοδικοί εἰς τὰ προβλήματα τῶν μεθόδων καὶ τῶν προπούθεστων τῆς κοινωνιολογικῆς

ρεύνης, έξωπλισμένον με άσκησεις κατά κεφάλαια πρός Ελεγχον τής κατανοήσεως και άφομιώσεως τής προσφερομένης ζήτης, και με βιβλιογραφίαν διά τούς έπιτιμούστας περιτέρω έννυμέρους και έμβαθυνον εἰς τα προβήματα, είναι δυνατόν νά χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ τελείστερον βοήθημα –εἰς τὴν γερμανικὴν τούλαχιστον βιβλιογραφίαν—διά τοὺς σπιελάζοντας ἵνα Κοινωνιολογίαν και τὸ πλέον ἀπαριθητὸν ἐγκέλδων διά τοὺς ἀποχολουμένους μὲ πειρικὰς ἔρεινας.

A. K. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

The Sociology and Social Psychology of Disability and Rehabilitation (*Η κοινωνιολογία και η κοινωνική ψυχολογία τῆς ἀναπηρίας και ἀποκατάστασεως*), ὑπό Κονσταντίνας Σαρφίλιου-Rothschild, New York, Random House, 1970, 326 τελ.

‘Η παλαιὰ μομφὴ τὴν ὅποιαν ἀπέδιδον οἱ εὐρωπαῖοι κοινωνιολόγοι εἰς τὴν ἀμερικανικὴν κοινωνιολογίαν, διὰ δὲ ἀνεψέρετο εἰς τὴν ιστορίαν οὔτε εἰς τὴν πραγματικὴν κοινωνικὴν δικαιολογίαν και διὰ δὲ ἀποληπτῶν ἀσθενεῖς ἐνδιάφερον διὰ τὰς κοινωνικὰς συγκρύσεις, εἰναι σῆμερον πλέον ἀνύποταστα. Μία προσεκτικὴ παρατήρηση τῆς ἀμερικανικῆς κοινωνιολογίας ἐπιτρέπει εἰς τὸν μελετητὸν τὸν διαταγώνιον μέλος φύλου, ὃς και ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὄποιον ἀντιτετρέπεται τὸ πρόβλημα. Ακολούθως ἐρευνᾶται ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὄποιον προγραμματίζεται ἡ ἀποκατάστασις εἰς τὰς Ἑνομένας Πόλεις και τὸν Καναδὸν και ἀξιολογεῖται ἡ ἐπάρκεια τῶν ἐφαρμοζόμενων προγραμμάτων ἀναπηρίας.

Εἰς τὸ πρότον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου (*Η κοινωνικὴ ἀντιτετρώσης τῆς ἀναπηρίας*) ἐξετάζεται ὁ ἀρρωστος και ὁ ἀναπηρος ἀνθρώπος, ιστορίας, εἰς τὰς διαφορούς κάρως, ὃς και ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὄποιον ἀντιτετρέπεται τὸ πρόβλημα. Ακολούθως ἐρευνᾶται ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὄποιον προγραμματίζεται ἡ ἀποκατάστασις εἰς τὰς Ἑνομένας Πόλεις και τὸν Καναδὸν και ἀξιολογεῖται ἡ ἐπάρκεια τῶν ἐφαρμοζόμενων προγραμμάτων ἀναπηρίας.

Εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον (*Σταδιοδρόμοις τοῦ ἀναπηροῦ*) παρακολουθοῦνται τὰ διαδικαστικά στάδια τῆς ζωῆς τοῦ ἀναπηροῦ, ἀπὸ τῆς ὑγιονός καταστάσεως του μέχρι τῆς ἀσθενειας και τῆς ἀναπηρίας του, ἡ ἀποκατάστασις του και ὁ ρόλος τὸν ὄποιον ούτον δύναται να διαδραματίσῃ εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Τὸ τρίτον κεφάλαιον (*Κοινωνιολογία και κοινωνικὴ ψυχολογία τῆς ἀναπηρίας*) βασίζεται εἰς τὸ πορίσματα τῆς ιατρικῆς κοινωνιολογίας, τῆς κοινωνικής ψυχολογίας, τῆς ψυχιατρικῆς και τῆς κοινωνιολογίας. Επὶ τοῦ προβήματος τῆς ἀναπηρίας διυποτοῦνται ἡ τεραπεία ἐπίδραισις τῆς ἀναπηρικῆς καταστάσεως ἐπὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ πάσχοντος, ἐπὶ τῆς οἰκογένειας του, ὃς και ἐπὶ τῶν εὑρυτέρων πλαισίων τοῦ κοινωνικοῦ και οἰκονομικοῦ συστήματος τῆς κάρως του.

Εἰς τὸ τέταρτον κεφάλαιον (*Κοινωνιολογία και κοινωνικὴ ψυχολογία τῆς ἀποκατάστασεως*) ἐξετάζεται ἡ ἀποκατάστασις; εἰς τὸ διπτέρον τῆς προσωπικότητος, εἰς τὸ διπτέρον τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος τῆς κάρως του.

Τὸ πέμπτον κεφάλαιον (*Ἀναπηρία και ἀργασία*) θίγει κυρίως τὸ θέμα τῆς κατὰ τὴν ἐργασίαν παρατηρούμενης συγχονότητος ἀναπηρῶν και προτείνει λόγεις διὰ τὴν ἐπιβοήθησιν τῶν ἀνέπικρων τῆς κατατέρφων κοινωνικῆς τάξεως. Πάντοτε κουρασμένοι, μόνοι, ἀπογοητεύεμονι, δύοτι συνειδητοποίησαν τὰς περιωρισμένας πλεον δυνατότητας των της κοινωνίας, οἱ πτωχοὶ ἀνάπτηροι δυντεύοντι ὑπὸ τὰ δῆματα μιᾶς ἀνικάνου νά τοὺς ἔννοησῃ κοινωνίας.

Εἰς τὸ ἕκτον κεφάλαιον (*Ο ἐπιτυχός ἀποκαταστάθεις ἀνάπτηρος*) ἡ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπιτερφόντων εἰς τὴν ἐργασίαν, ἐνῷ τὸ βέβδομον κεφάλαιον (*Μετά την ἀποκατάστασιν*) διερευνᾷ τὸν ρόλον τοῦ ιατροῦ, ὃ διόπις φθάνει πολὺ πέραν τῆς θεραπείας, τοῦ δικηγόρου, ὃς ἔχθροι ἦ φίλιοι, τοῦ ἐργοδότου, τοῦ ἐπιγελματικοῦ συμβούλου εἰς τὴν Σαρφίλιου-Rothschild.¹

Εἰς τὸ πρόσφατον βιβλίον της *Κοινωνιολογία και κοινωνική ψυχολογία τῆς ἀναπηρίας και τῆς ἀποκατάστασεως*,² η Καρολίνας Σαρφίλιου επιχειρεῖ νά διαφορίσῃ τὰς σχέσεις μεταξύ ἀναπηρίας και κοινωνίας.

Η συνεχές μειούμενη πιθανότης θανάτου από δεσμείες, πολέμους και ἀτυχημάτων, και τὴν ἐργατικῶν συνδικάτων εἰς τὴν πρόσπιτην τὸν ἀναπτήρων. Η οἰκογένεια διαδραματίζει υψηλές ρόλους εἰς τὴν μετά τὴν ιατρικήν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀναπτήρου σταδιοδρόμων αυτού. Η συνηγραφές προτείνει βασικά λόγεις ως πρός τὸν ρόλον τῆς οἰκογένειας εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀναπτήρων.

Εἰς τὸ τελευταίον κεφάλαιον (*Προτύποις και προβλέψεις* ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀναπηρίαν και τὴν ἀποκατάστασιν εἰς τὸ μέλλον) ἐπιχειρεῖται μία σκιαγραφία βελτιώσεως τῶν συνηθικῶν ἀποκατάστασεων τῶν ἀναπτήρων και δυστὸν διευπάτερον εἰστιστεῖσαν τοῖς εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Εἰς τὸ βιβλίον διευρύνονται και τροποποιοῦνται δύο κοινωνιολογικαὶ θεωρίαι εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀπόκλιτον (Social Deviation) και τὰς κοινωνικὰς κινήσεις (Social Movements). Τοῦτο γίνεται ἀπό τὰς ειδικάς περιπτώσεις τῆς ἀναπηρίας και ἀποκατάστασεως ἀντιτούχος.

Ἐπίσης δύο ἔπει μέρους κοινωνικοῦ ψυχολογικοῦ θεωρίας, η τῆς ἀντανακτικῆς της Selfconcept) και η τῆς ἀποξένωσεως (Alienation), ἐφαρμόζονται μὲ εποικοδομητικὰς τροποποίησεις.

Τὸ ἀλόγῳ βιβλίῳ ἀποτελεῖ ἐπιτυχῆ ἀπότελειαν συνθέσεως πορισμάτων κοινωνιολογικῶν μελετῶν μὲ μελέτας και ἐμπειρίας ἐφηρμοσμένων ἐπιστημόνων, ὡς τῆς ιατρικῆς, τῆς κοινωνικῆς λειτουργίας και τῆς φυσιοθεραπευτικῆς, πρὸς τὸν σκοπὸν συστηματικῆς διευρύνσεως και ἐπεκτάσεως ὑφισταμένων κοινωνιολογικῶν θεωριῶν.

Εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς αὐτῆς η συγγραφέας περιπορείαι διὰ μία στενή και ειλικρινῆ συνεργασία μεταξύ κοινωνιολόγων, κοινωνικῶν ψυχολόγων, ιατρῶν (ἰδίᾳ τῶν ειδικῶν ἐπὶ τῆς ἀποκατάστασεως και τῆς θρόπεδοτηκῆς), κοινωνικῶν λειτουργῶν, φυσιοθεραπευτῶν, κτν., διὰ τῆς διεξαγορῆς νέων σημαντικῶν δρευνόν και καταλλήλων θεωρητικῶν συνθέσεων, διὰ ἔχη ως ἀποτέλεσμα τὴν δέξερνταν λόγειαν τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀναπτήρου και τὴν παράδοσιν αὐτοῦ εἰς τὴν Κοινωνίαν, ἀπολύτως ίκανον πρὸς παραγωγήν κοινωνικού, οἰκονομικοῦ και πνευματικοῦ ἔργου.

Διὰ τούς ἔλληνας κοινωνιολόγους και τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τοὺς ἀνόπτηρους τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν προτροπὴν πρὸς νέας κοινωνιολογικάς δρευνάς, συνδαιμονεύτω πρὸς τὰς ἐπιστημονικά δεδομένα πότισμένων καταλλήλων τῶν εφηρμοσμένων ἐπιστημῶν.

Γ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ-ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ